

คู่มือ

อสม.ยุคใหม่

“อาสาสมัครจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า
ศรัทธาในงานอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นนั้น
เกิดขึ้นด้วยตนเอง มีความรู้สึกเห็นชอบ
ในงานอาสาสมัคร มีศรัทธาที่จะทำงาน
มีเวลาที่จะปฏิบัติงาน
และพร้อมที่จะเป็นอาสาสมัคร...”

พระบรมราชโองการ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำปฏิญาณตนของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ขอเดชะ ฟ้าละอออรุณีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า เหล่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ขอถวายสัตย์ปฏิญาณ ต่อฟ้าละอออรุณีพระบาท ว่า
ข้าพเจ้า(ชื่อของ อสม.).....

จะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

และจะทำหน้าที่ เป็นตัวแทนของหมู่บ้าน

ในการแก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี เช่นบริการ

ประสานงานสาธารณสุข นำบัณฑิตทุกหมู่ประชาชน

และดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี

ด้วยความรัก เอื้ออาทร เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการดูแลสุขภาพตนเอง

ครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างต่อเนื่องสืบไป

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำนำ

ตลอดระยะเวลากว่า ๓๐ ปี อสม. ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับจากประชาชนว่าเป็นองค์กร อาสาสมัครที่ประสบความสำเร็จในการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม บทบาท อสม. ส่วนใหญ่ยังเป็นการตั้งรับมากกว่าบทบาทเชิงรุก ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุข โดย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จึงมี นโยบายสำคัญส่งเสริมบทบาท อสม. เชิงรุก เพื่อให้ อสม. ทรัพยากรทาง สุขภาพ ที่กระจายอยู่ทุกหมู่บ้านและชุมชนจำนวนหนึ่งล้านห้าพันคนทั่วประเทศ ได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพของชุมชนอย่างเข้มแข็ง ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ การดูแลแม่และเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง ในชุมชน ตลอดจนการเฝ้าระวังโรคในชุมชน ด้วยบทบาทใหม่ที่ท้าทาย ความสามารถของ อสม. อันได้แก่เป็นผู้นำการขับเคลื่อนและจัดการ สุขภาพของชุมชน การจัดทำแผนสุขภาพชุมชน และเชื่อมประสาน บทบาทโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เพื่อสนับสนุนให้ ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเพิ่มความสามารถดูแลสุขภาพตนเอง ทั้งใน ระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน

การปฏิบัติงานเชิงรุกในฐานะผู้นำปฏิบัติการ อสม. จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาเบื้องต้นของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสามารถเชื่อมโยงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งการค้นหาสาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางหรือวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาหรือป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพ อสม. เชิงรุก พัฒนาองค์ความรู้ทักษะ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ เสริมสร้างความเชื่อมั่นและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสุขภาพชุมชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จึงได้จัดทำ คู่มือ อสม. ยุคใหม่ ให้ อสม. ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้ อสม. แสดงบทบาทอย่างเข้มแข็งต่อไป

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

มีนาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

คำนำ	๒
คู่มือ อสม. มีประโยชน์อย่างไร	๖
สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	๗
สารปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๙
สารอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	๑๐
หมวด ๑ ความเป็น อสม.	๑๑
- อสม. คือใคร	๑๑
- คุณสมบัติของ อสม.	๑๒
- การคัดเลือก อสม. ใหม่	๑๓
- การฝึกอบรม อสม. ใหม่	๑๓
- การขึ้นทะเบียน อสม.	๑๔
- วาระและการพ้นสภาพ อสม.	๑๔
หมวด ๒ บทบาทและหน้าที่ อสม.	๑๖
- ตามมาตรฐานการสาธารณสุขมูลฐาน	๑๖
- ตามมาตรฐานสมรรถนะ อสม.	๑๗

- ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข (เชิงรุก)	๑๘
หมวด ๓ หลักสูตรมาตรฐานการเป็น อสม.	๑๙
- การฝึกอบรมตามมาตรฐานอาสาสมัคร สาธารณสุข (อสม.) ประจำปี ๒๕๕๐	๑๙
หมวด ๔ บทบาท อสม. ยุคใหม่	๒๐
หมวด ๕ สิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับ อสม.	๒๓
- สิทธิประโยชน์ อสม. และบุคคลในครอบครัว	๒๒
- ชวัญกำลังใจ อสม.	๒๙
- กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ อสม.	๓๐
หมวด ๖ การแสดงตนและอุดมการณ์ อสม.	๓๑
คำกล่าวแสดงตน และอุดมการณ์ อสม.	๓๑
ปฏิทินสุขภาพประจำปี	๓๕
เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับ อสม.	๔๓
สายด่วนเพื่อนสื่อสารสุขภาพ	๔๕
ภาคผนวก	๔๖
คำสั่งฝ่ายการเดินรถที่ พ.๕/นส.๑/๘/๒๕๔๓	๔๖
คำสั่งกรมบัญชีกลางที่ กค ๐๔๐๙.๓/๒๓๗๒๒๒๒	๔๘
คำสั่งกรมบัญชีกลางที่ กค ๐๔๐๙.๓/๑๐๒๘๕	๔๙
คำสั่งกระทรวงสาธารณสุขที่ สธ ๐๓๐๕.๕ ๖/๓๗๓๗	๕๑

คู่มือ อสม. มีประโยชน์อย่างไร

คู่มือ อสม. เป็นเอกสารเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ต้องการเข้าสู่ระบบ อสม. คงอยู่ในระบบ และตรวจสอบบทบาทหน้าที่ความเป็น อสม. ด้วยความเข้าใจที่ถูกต้องและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน แก่ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ซึ่บริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดีด้วยความรัก เอื้ออาทร เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

คู่มือ อสม. เป็นหลักความมั่นคงเข้มแข็งของระบบ อสม.

คู่มือ อสม. เป็น แนวทาง หลักการ เป้าหมาย กระบวนการพัฒนาบทบาท อสม. มาตรฐานกลาง

คู่มือ อสม. เป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบ บทบาทและหน้าที่พัฒนาตนเอง ทบทวน ความรู้และทักษะที่จำเป็น และเข้าใจบทบาทใหม่ รวมถึงการเตรียมพร้อมรับบทบาท อสม. ยุคใหม่

คู่มือ อสม. เป็นเครื่องมือประสานพลัง อสม. ทั้งประเทศขับเคลื่อนงานสุขภาพชุมชน สร้างความเข้าใจกับเครือข่ายสุขภาพ และภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้การสนับสนุนสุขภาพในชุมชนอย่างมีคุณค่า

สาร

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นโยบายสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาล และกระทรวงสาธารณสุข คือการพัฒนาศักยภาพบริการด้านสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทั่วประเทศ โดยกระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายยกระดับสถานอนามัยทั่วประเทศทั้งหมด ประมาณ ๑๐,๐๐๐ แห่ง ขึ้นเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านการให้บริการที่มีประสิทธิภาพลงลึกถึงหมู่บ้านและชุมชน ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขเน้นให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการดำเนินงานสาธารณสุขในระดับตำบลด้วยหัวใจ ๔ ดวง ซึ่งเป็นเสาหลัก ที่สำคัญในการทำงาน คือ ๑) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๒) อสม. ๓) แผนสุขภาพตำบล ๔) กองทุนสุขภาพตำบล โดยเฉพาะ อสม. นั้นถือเป็นหัวใจดวงใหญ่และสำคัญ เนื่องจากเป็นผู้เสียสละและมีอยู่จำนวนมากกว่า ๑ ล้านคนทั่วประเทศ ที่ทำงานให้กับชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และหน่วยงาน ภาคส่วนต่างๆ ในบทบาทเชิงรุกมากขึ้น กล่าวคือ อสม. จะต้องเป็นผู้นำทางความคิด ผู้นำในการแก้ปัญหาสุขภาพในตำบลมากขึ้น เพื่อให้การให้บริการด้านสาธารณสุขมีประสิทธิภาพครอบคลุมประชาชน

ทั้งหมดตามนโยบายที่กล่าวมาข้างต้นบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย
ดังนั้น อสม. นอกจากต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงานได้
เป็นอย่างดีแล้ว ประการสำคัญ อสม. จะต้องรู้เรื่องอื่นๆ ที่เป็นสิทธิประโยชน์
สวัสดิการ ขวัญกำลังใจอื่นๆ ที่ อสม. มีสิทธิได้รับความคุ้มครองไปด้วย รวมถึง
สถานภาพ บทบาท องค์กรความรู้ ที่ควรมี และขวัญกำลังใจต่างๆ ที่ได้รับ
ในการเป็น อสม. อันจะทำให้เกิดกำลังใจ กำลังกายในการทำงาน เพื่อ
สังคมส่วนรวมได้อีกยาวนานต่อไป

ในโอกาสมหามงคลปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔
ผมจึงขอเชิญชวนพี่น้อง อสม. ทั้งหมดผู้มีจิตใจเสียสละ เอื้ออาทร
ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และได้อาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล
ทุกข์สุขของประชาชน ร่วมกันแสดงพลังความสามัคคี ความจงรักภักดี
และดำเนินงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อช่วยกันยกระดับสุขภาพ
อนามัยของประชาชนให้มีสุขภาพดี มีรอยยิ้ม เพื่อถวายเป็นราชสักการะ
เนื่องในปี่มหามงคลนี้

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สาร

นายแพทย์ไพจิตร วราচিত

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นพลังจิตอาสา กลุ่มใหญ่ที่มีส่วนช่วยพัฒนาด้านสุขภาพมากกว่า ๓๐ ปี มีส่วนทำให้ประเทศไทยมีการเฝ้าระวังสุขภาพของชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรการทางสังคมของชุมชนที่ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน ได้เป็นอย่างดี

กระทรวงสาธารณสุขได้ส่งเสริมการปฏิบัติงานของ อสม. และได้พัฒนาบทบาท อสม. ทั้งในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการทำงาน โดยเน้นการทำงานสุขภาพเชิงรุก ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันและการส่งเสริมสุขภาพ ลดการเจ็บป่วย ลดภาระการใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของประเทศไทย ทั้งนี้ ผมพร้อมที่จะสนับสนุนและพัฒนาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

นายแพทย์ไพจิตร วราচিত

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สาร

นายแพทย์สมชัย ภิญโญพรพานิชย์
อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

อสม.เป็นผู้มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการดำเนินงานโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยบูรณาการงานในระดับตำบลกับภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ที่สนับสนุนงานด้วยกองทุนหลัก ประกันสุขภาพตำบล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ เพื่อให้คนในชุมชนมีสุขภาพดี

การที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์ดังกล่าว เป็นบทบาทของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ในฐานะเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาศักยภาพของ อสม. ให้มุ่งการทำงานเชิงรุก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน จึงจัดทำคู่มือ อสม. ยุคใหม่ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ ขึ้น เพื่อย้ำเตือนถึงบทบาทสถานภาพ ขวัญกำลังใจ และสวัสดิการต่างๆ ที่เป็นสิทธิประโยชน์ของ อสม.

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ หวังอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นคู่มือที่มีประโยชน์ต่อ อสม. สำหรับเป็นแรงบันดาลใจกระตุ้นเตือนอุดมการณ์ จิตวิญญาณ ในการเป็น อสม. ที่เสียสละ และทำความดีเพื่อให้สังคมไทยเป็นสุขต่อไป

นายแพทย์สมชัย ภิญโญพรพานิชย์
อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

หมวด ๑

ความเป็น *อสม.*

อสม. คือใคร

“เรา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน”

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชาวบ้านไม่น้อยกว่า ๑๐ หลังคาเรือนในแต่ละคุ้มหรือละแวกบ้านและได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย (Change agents) การทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยใช้ยาและเวชภัณฑ์ตามขอบเขตที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด การส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสุขภาพ

และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

สำหรับการรับผิดชอบดูแลครัวเรือนในหมู่บ้าน/ ชุมชน กำหนด
จำนวน อสม. ในหมู่บ้าน / ชุมชน โดยเฉลี่ย ๑ คน รับผิดชอบ ๑๐ - ๑๕
หลังคาเรือน

คุณสมบัติของ *อสม.*

- (๑) อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (๒) มีชื่อในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่เป็นการประจำในหมู่บ้านหรือ
ชุมชนที่ประสงค์จะเป็น อสม. ไม่น้อยกว่าหกเดือน
- (๓) มีความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้
- (๔) สม่ัครใจและเสียสละเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานสาธารณสุข
- (๕) ประสงค์จะเข้าร่วมหรือเคยเข้าร่วมการดำเนินงานสาธารณสุข
และต้องการพัฒนาชุมชนของตนเอง
- (๖) มีความประพฤติอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ได้รับความไว้วางใจ
และยกย่องจากประชาชน
- (๗) มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ และมีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพที่เป็น
แบบอย่าง
- (๘) มีเวลาให้กับการทำงานในบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้าน

การคัดเลือก **อสม.** ใหม่

กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้ใช้วิธีการประชาธิปไตยในการคัดเลือกบุคคลเป็น อสม. ใหม่โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกับประธานกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน จัดประชุมหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทของ อสม. แล้วมอบหมายให้ประธานกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน และ อสม. (กรณีที่มี อสม. ยังคงสภาพอยู่) เป็นคณะกรรมการคัดเลือก อสม. ใหม่

๒) จัดแบ่งหลังคาเรือนให้เป็นคุ่มบ้าน คุ่มละ ๑๐ - ๑๕ หลังคาเรือน หรือใช้คุ่มเดิมที่มีการจัดอยู่แล้ว สอบถามหาผู้สมัครใจและมีคุณสมบัติตามที่กำหนด คัดเลือกเข้ารับการอบรมเป็น อสม. ในกรณีที่มีผู้สมัครเกิน ๑ คน ให้คณะผู้ดำเนินการคัดเลือก อสม. จัดประชุมหัวหน้าครอบครัวหรือผู้แทนครอบครัวในคุ่มนั้นๆ เพื่อลงมติโดยใช้เสียงส่วนใหญ่คัดเลือกให้เป็น อสม. ประจำคุ่มบ้านนั้น

การฝึกอบรบ **อสม.** ใหม่

การฝึกอบรม อสม. ใหม่ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ อสม. ที่คัดเลือกเข้ามาใหม่มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

วิธีการอบรม โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถวางแผนการอบรม ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ ควรมีทั้งส่วนของการให้ความรู้ทางทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งมีการประเมินผลว่า อสม. ใหม่ทุกคนมีความรู้ และสามารถทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ

การขึ้นทะเบียน อสม.

สถานภาพของการเป็น อสม. เกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นได้รับการคัดเลือก ผ่านการอบรม และได้รับการประเมินความรู้ความสามารถ ทั้งกลุ่มความรู้ พื้นฐานและกลุ่มความรู้เฉพาะตามที่กำหนดไว้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จะออกประกาศนียบัตรและบัตรประจำตัวให้ใช้เป็นหลักฐาน โดยรูปแบบ อายุบัตร และสิทธิที่ได้รับเป็นไปตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

วาระและการพ้นสภาพ อสม.

อสม. กำหนดให้มีวาระคราวละ ๔ ปี เมื่อครบวาระแล้วให้พิจารณา ต่อบัตรประจำตัว โดยดูจากผลการดำเนินงาน ร่วมกับการพิจารณาของ ประชาชนและองค์กรของหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่ควรที่จะเป็น ผู้ถอดถอน อสม. ด้วยตนเอง เพราะ อสม. เป็นอาสาสมัครที่เสียสละ ของประชาชน หากมีความจำเป็นก็ต้องใช้การประชุมและปรึกษาหารือ อย่างเป็นกันเองกับ อสม. ที่มีอยู่ ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อ

ป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น

การพ้นสภาพ ความเป็น อสม. ลสิ้นสุดสภาพเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถแล้วแต่กรณี หรือ (๔) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร มีคำสั่งให้พ้นสภาพ ตามที่หัวหน้าคร้วเรือนหรือผู้แทนจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของหลังคาเรือนที่ อสม. รับผิดชอบ ร่วมกันลงลายมือชื่อยื่นหนังสือต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี และ อาจตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง ก่อนมีคำสั่งให้พ้นสภาพการเป็น อสม. หากปรากฏข้อเท็จจริงตามรายงานการตรวจสอบอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) อสม. ผู้นั้นไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสุขภาพที่กระทรวงสาธารณสุขหรือหน่วยงานของรัฐจัดขึ้นโดยไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็น

(๒) อสม. ผู้นั้นไม่รักษาจรรยาบรรณของ อสม. หรือมีความประพฤติเสียหายที่อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียศักดิ์ศรีขององค์กร อสม.

หมวด ๒

บทบาทและหน้าที่ ของ อสม.

ตามมาตรฐานการสาธารณสุขมูลฐาน

- ๑) เป็นผู้สื่อข่าวสารสาธารณสุขระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนในหมู่บ้าน
- ๒) เป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ในเรื่องต่างๆ ๑๔ องค์ประกอบของงานสาธารณสุขมูลฐาน
- ๓) เป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ได้แก่ การส่งต่อผู้ป่วยและการติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อมาจากสถานบริการ การจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิด ถุงยางอนามัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ
- ๔) หมุนเวียนกันปฏิบัติงานที่ ศสมช. ในการ
 - จัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน
 - ถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมตามปัญหาของหมู่บ้านชุมชน
 - ให้บริการที่จำเป็นใน ๑๔ กิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

๕) เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้าน เช่น ในเรื่อง โภชนาการขาดสารอาหารและขาดธาตุไอโอดีน เรื่องอนามัยแม่และเด็ก โดยติดตามหญิงมีครรภ์ให้มาฝากท้องและตรวจครรภ์ตามกำหนด การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ติดตามให้มารดานำเด็กไปรับวัคซีนตามกำหนด และการเฝ้าระวังเรื่องโรคประจำถิ่น เป็นต้น

๖) เป็นผู้นำในการบริหารจัดการวางแผนแก้ปัญหาและพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชน โดยใช้งบประมาณที่ได้รับจากกระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลหรือจากแหล่งอื่นๆ

๗) เป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางาน สาธารณสุขของชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการความ จำเป็นพื้นฐาน จปฐ. (จปฐ.) และรวมกลุ่มในการพัฒนาสังคมด้านต่างๆ

๘) ดูแลสิทธิประโยชน์ด้านสาธารณสุขของประชาชนในหมู่บ้าน โดยเป็นแกนนำในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชน และองค์การบริหาร ส่วนตำบล (อบต.) กระตุ้นให้มีการวางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนางาน สาธารณสุขของหมู่บ้าน

ตามมาตรฐานสมรรถนะ **อสบ.**

๑. สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาที่ สอดคล้องกับพื้นที่

๒. สามารถเป็นผู้นำในงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค รักษา พยาบาลเบื้องต้น พื้นฟูสมรรถภาพ และคุ้มครองผู้บริโภค

๓. สามารถสร้างและบริหารเครือข่ายในการดำเนินงานสร้างสุขภาพแบบหุ้นส่วน

๔. สามารถรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคมให้ตื่นตัวและรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชนและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๕. สามารถเตรียมและริเริ่มมาตรการทางสังคมใหม่ๆ ที่จะมึผลกระทบต่อสุขภาพ

๖. สามารถสร้างจิตสำนึกเรื่องจิตอาสาในการร่วมจัดการสุขภาพชุมชน

๗. สามารถสร้างโอกาสให้เด็ก เยาวชน แกนนำอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพชุมชน

ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข (เชิงรุก)

๑. ดูแลสุขภาพอนามัยเชิงรุก ในกลุ่มแม่และเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเรื้อรัง ในชุมชน

๒. เสริมสร้างสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชน โดยแผนสุขภาพตำบล ร่วมกับภาคีเครือข่าย ต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อลดโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง มะเร็ง หัวใจและหลอดเลือด อัมพฤกษ์ อัมพาต และหนุนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพใน รพ.สต.

๓. เป็นทูตไอโอดีน ในการให้ความรู้เรื่องโรคขาดสารไอโอดีน ตรวจสอบสารไอโอดีนในเกลือ น้ำปลา ซอสปรุงรส และแนะนำหญิงตั้งครรภ์บริโภคเกลือไอโอดีน

หมวด ๓ หลักสูตรมาตรฐาน การเป็น *อสม.*

การฝึกอบรมตามมาตรฐานอาสาสมัคร
สาธารณสุข (*อสม.*)

ประจำปี ๒๕๕๐

เป็นหลักสูตรมาตรฐานในการฝึกอบรม อสม. ใหม่ ซึ่งเนื้อหาวิชาแบ่งเป็น ๒ หมวดใหญ่ ได้แก่ หมวดวิชาหลัก จำนวน ๘ วิชา เวลาอบรม ๓๗ ชั่วโมง ประกอบด้วย วิชาการสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพภาคประชาชน วิชาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ อสม. วิชาสุขภาพดีมีสุข วิชาการให้บริการสาธารณสุขที่จำเป็น วิชาการสื่อสารในการสาธารณสุขมูลฐาน วิชาการจัดทำแผน/โครงการของชุมชน วิชาการบริหารจัดการ และหมวดวิชาเลือก เวลา ๖ ชั่วโมง สอนตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของพื้นที่

หมวด ๔

บทบาท อสม.

ยุคใหม่

จุดเน้นที่แตกต่าง

๑. ส่งเสริมสุขภาพเชิงรุก

มุ่งส่งเสริมบทบาท อสม. ให้ปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อเสริมสร้างสุขภาพประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน โดยเฉพาะการดูแลกลุ่มแม่และเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ป่วยเรื้อรัง

๒. สร้างระบบความร่วมมือ

เน้นการทำงานเป็นทีมร่วมกับภาคีเครือข่ายสุขภาพในชุมชนโดยใช้แผนสุขภาพตำบลในการแก้ไขปัญหา ผ่านเวทีชุมชนหรือทำข้อตกลงในการจัดการสุขภาพชุมชนร่วมกัน

๓. พัฒนากบกาบประชาชน

องคฺกร อสม. เป็นแกนนำหลักในการจัดทําแผนสุขภาพตำบล และขับเคลื่อนร่วมกับบทบาทโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) โดยประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทํา ร่วมวางแผน และดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง

๔. สร้างมาตรการทางสังคม

มีการกำหนดข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน ในเรื่องการแก้ไข ปัญหาสุขภาพในชุมชน

หมวด ๕

สิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับ *อสม.*

สิทธิประโยชน์ *อสม.* และบุคคลในครอบครัว

สิทธิเฉพาะตัว

๑. บัตรประจำตัว อสม.

๒. การลดค่าโดยสารรถไฟ

การรถไฟแห่งประเทศไทย ลดค่าโดยสารให้ร้อยละ ๒๐ ชั้นที่ ๓ นั่ง
ธรรมดา เฉพาะเดือนมิถุนายน ถึง กันยายนของทุกปี ให้แก่ อสม. ทุกคน
ไม่รวมค่าธรรมเนียมต่างๆ (คำสั่งฝ่ายการเดินรถ ที่ พ.๕/คส.๑/๘/๒๕๔๗)

เรื่องระเบียบการลดค่าโดยสารให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗)

๓. การเทียบตำแหน่ง อสม.

กรมบัญชีกลาง เห็นควรเทียบตำแหน่ง อสม. เท่ากับตำแหน่ง ข้าราชการพลเรือนระดับ ๓ (หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๙.๗/ ๒๗๒๒๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘)

๔. การยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเทียบโอนผลการเรียนจากความรู้และประสบการณ์ของ อสม. สามารถเทียบโอนได้ตามข้อกำหนดดังนี้

๑) ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข

๒) ให้พิจารณาจากระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของ อสม. และผลงาน การปฏิบัติงานในหน้าที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา ต้องปฏิบัติหน้าที่ อสม. ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องปฏิบัติหน้าที่ อสม. ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ ๑ ปี ๖ เดือนขึ้นไป

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องปฏิบัติหน้าที่ อสม. ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป

๓) ผู้ที่เคยเป็น อสม. ซึ่งปัจจุบันไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้แต่ประสงค์จะนำประสบการณ์การเป็น อสม. มาขอเทียบโอน จะต้องมีหนังสือรับรอง

การเป็น อสม. ของประธานชมรม อสม. จังหวัด/ อำเภอ/ ตำบล หรือ
เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยใกล้บ้านมาแสดง ทั้งนี้ต้องพ้นจากหน้าที่การเป็น
อสม. ไม่เกิน ๕ ปี นับจากวันที่พ้นจากหน้าที่จนถึงวันที่ยื่นแบบเสนอขอ
เทียบโอนผลการเรียน

๕. การเบิกค่าใช้จ่ายในการออกปฏิบัติงานบริการสุขภาพใน ภาวะฉุกเฉิน

กรมบัญชีกลาง อนุมัติให้เบิกจ่ายค่าตอบแทน อสม. ที่ปฏิบัติงาน
บริการสุขภาพในภาวะฉุกเฉินให้ทางราชการ ได้เท่าที่จ่ายจริงในอัตรา
วันละไม่เกิน ๑๐๐ บาท (หนังสือกรมบัญชีกลางด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๙.๗/
๑๐๒๘๕ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๖. ค่าพยาบาล ๖๐๐ บาทต่อคน

สำหรับ อสม. ที่ปฏิบัติงานเชิงรุกในเรื่อง การดูแลหญิงตั้งครรภ์
การให้คำแนะนำหญิงหลังคลอด การดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง มะเร็ง
หัวใจและหลอดเลือด และอัมพฤกษ์อัมพาต การให้คำแนะนำการบริโภค
ผลิตภัณฑ์หรืออาหารผสมเกลือไอโอดีน และอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย (หนังสือ
กระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๗๐๕.๒/ว๗๗๒ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓)

๗. ค่าตอบแทนครูประจำกลุ่ม

อสม. ที่มีวุฒิปริญญาตรี สามารถได้รับการคัดเลือกให้เป็นครู
ประจำกลุ่ม อสม. โดยรับผิดชอบนักเรียนหลายระดับการศึกษา หรือ

ระดับใดระดับหนึ่ง กลุ่มละไม่เกิน ๔๐ คน โดย กศน. จ่ายค่าตอบแทนให้กับครูประจำกลุ่ม ๔๐ บาทต่อคนต่อเดือน ตามจำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบ

๘. การได้รับการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล สำหรับตัว อสม. และบุคคลในครอบครัว

๘.๑ อสม. ที่ปฏิบัติงาน ๑๐ ปีขึ้นไป หรือ อสม. ดีเด่นระดับจังหวัดขึ้นไป ได้รับยกเว้นค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ เฉพาะตัว

๘.๒ อสม. ที่ปฏิบัติงานต่ำกว่า ๑๐ ปี ได้รับยกเว้นค่าห้องพิเศษและอาหาร ครึ่งราคาของอัตราที่กำหนด

๘.๓ บุคคลในครอบครัว อสม. ทุกคนได้รับยกเว้นค่าห้องพิเศษและอาหารครึ่งราคาของอัตราที่กำหนด (หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๓๓๐๕.๔/ว ๓๗๗ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓)

๙. การจัดสรรโควตาเข้าศึกษาหลักสูตรต่างๆ ในสถาบันการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข

๙.๑ อสม.

- หลักสูตรสาธารณสุขชุมชน จำนวน ๗๕ โควตาต่อปี

๙.๒ บุตร-ธิดา อสม.

- หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
จำนวน ๑๕๐ โควตาต่อปี
- หลักสูตรทันตสาธารณสุข
จำนวน ๗๕ โควตาต่อปี

- หลักสูตรเทคนิคเภสัชกรรม

จำนวน ๗๕ โควตาต่อปี

**๑๐. คุณสมบัติการสมัครและการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาหลักสูตร
ต่างๆ ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง
สาธารณสุข**

๑๐.๑ คุณสมบัติทั่วไป

๑) เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดที่มี
โควตาให้เข้าศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือบิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง
โดยชอบธรรมตามกฎหมาย มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัด ที่
มีโควตาให้เข้าศึกษา ไม่น้อยกว่า ๕ ปี นับถึงวันปีได้รับสมัคร

๒) เป็นผู้ที่มิใช่อายุไม่ต่ำกว่า ๑๖ ปีและไม่เกิน ๓๕ ปีบริบูรณ์
นับถึงวันปีได้รับสมัคร (สำหรับโควตาพัฒนาบุคลากรสาธารณสุข ได้แก่ อสม.
พลช. ผช.ทพ. จพ.สสช. อายุไม่เกิน ๔๐ ปีบริบูรณ์ นับถึงวันปีได้รับสมัคร)

๓) เฉพาะผู้สมัครหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (บุตร-
ธิดา อสม. ที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทย์-คณิต เท่านั้น) ต้องมี
ส่วนสูงไม่ต่ำกว่า ๑๔๕ เซนติเมตร สำหรับในหลักสูตรอื่นไม่จำกัดส่วนสูง
ของผู้สมัคร

๔) เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ มี
บุคลิกภาพที่เหมาะสม ไม่มีความพิการหรือผิดปกติทางด้านร่างกายและ
จิตใจ อันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและการประกอบวิชาชีพ

๕) เป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่เคยมีชื่อเสียงเสียหาย ไม่เคยต้องโทษในคดีอาญา

๖) ถ้าเป็นชายต้องไม่เป็นผู้ถูกคัดเลือกเข้ารับราชการ ทหารในเดือนเมษายน ๒๕๕๔ และไม่เป็นภิกษุสามเณร ตามคำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องห้ามภิกษุ สามเณร เรียนวิชาชีพ หรือสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกอย่างคฤหัสถ์ พ.ศ. ๒๕๒๑

๑๐.๒ คุณสมบัติด้านการศึกษา

: เป็นผู้กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือเป็นผู้ที่สำเร็จ การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยได้ศึกษารายวิชาในหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ และครบตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งการ ศึกษาในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน (ไม่รับเทียบ เท่า ปวช. ปวท. และ ปวส.)

ยกเว้นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต : รับเฉพาะบุตร-ธิดา อสม. หรือผู้ที่ศึกษาหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนโปรแกรมที่เน้น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๒)

๑) หลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลายพุทธศักราช ๒๕๕๒ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๓) ในหมวด วิชาเลือกเสรีให้รวมวิทยาศาสตร์ (โครงสร้าง ๒) ๑๕ หน่วยการเรียนรู้ หรือวิทยาศาสตร์ (โครงสร้าง ๓) ๒๑ หน่วยการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ (โครงสร้าง ๑) ๑๕ หน่วยการเรียนรู้ และภาษาอังกฤษ ๑๒ หน่วยการเรียนรู้

๒) หลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ต้องเรียน
รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า ๒๒ หน่วยกิต คณิตศาสตร์
ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ภาษาอังกฤษ ๑๒ ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๓) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ให้ศึกษารายวิชาต่างๆ
เทียบเท่าเกณฑ์หลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนตามข้อ ๑ หรือ ๒ สำหรับ
หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ให้แสดงหลักฐานว่าได้ศึกษาภาคปฏิบัติการเทียบ
เท่าหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน

**๑๐.๓ ปฏิทินการรับสมัครและคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา
หลักสูตรต่างๆ ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข จะมีระบบรับตรงประมาณ เดือนพฤศจิกายน
และระบบรับกลางประมาณเดือนเมษายนของทุกปี และให้สมัครได้ทาง
อินเทอร์เน็ต : <http://admission.pi.in.th> หรือ <http://admission.pi.ac.th>
เท่านั้น**

๑๐.๔ แหล่งประสานงานระดับจังหวัด ผู้ที่สนใจศึกษาต่อใน
หลักสูตรต่างๆของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง
สาธารณสุข ขอให้ประสานงานเพื่อศึกษารายละเอียดเรื่องคุณสมบัติในการ
ศึกษาต่อหลักสูตรต่างๆ ก่อนทุกครั้งกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานสุขภาพ
ภาคประชาชนของสำนักงานสาธารณสุขประจำจังหวัดนั้นๆ

บทยกกำลังใจ **อสม.**

๑) รางวัลสำหรับ อสม. ดีเด่นทุกระดับ

๒) การเชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณ

จัดงานวัน อสม. แห่งชาติทุกวันที่ ๒๐ มีนาคมของทุกปี

๓) การมอบเข็มเชิดชูเกียรติ

สำหรับ อสม. ที่ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องครบ ๑๐, ๒๐ ปี และ ๓๐ ปี

๔) การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ

๔.๑ อสม. ดีเด่นระดับชาติ มีสิทธิเสนอเพื่อขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ชั้นเหรียญเงิน (ร.จ.ภ.)

๔.๒ อสม. ดีเด่นระดับชาติที่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ (ร.จ.ภ.) ปฏิบัติงานต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๕ ปี และมีผลงานดีเด่น มีสิทธิได้รับการคัดเลือกและเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เลื่อนชั้นตราสูงขึ้น คือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ชั้นเหรียญทอง (ร.ท.ภ.)

(พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙)

กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ **อสม.**

๑) ระเบียบ กระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวงมอบให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๓๙

๒) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท. ๐๘๙๑.๓/ว ๒๒๑๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง การดำเนินงานโครงการส่งเสริม อสม.เชิงรุก ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๓

๓) ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าป่วยการของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) พ.ศ. ๒๕๕๒

๔) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องแนวทางและหลักเกณฑ์ของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โครงการส่งเสริมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เชิงรุก พ.ศ.๒๕๕๒

๕) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการ ระเบียบรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายทั่วไป ประจำปีงบประมาณ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๒๖๑ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๗) (เกี่ยวกับการตั้งจ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป งบ ๑๐,๐๐๐ บาท)

หมวด ๖

การแสดงผลและ

อุดมการณ์ของ อสม.

คำกล่าวแสดงผล และอุดมการณ์ อสม.

เพลงมาร์ช อสม.

คำร้อง และทำนอง : อาจารย์เพ็ง ปานแย้ม

พวกเรา อสม.
อสม. ขอทุ่มจิตเทใจ
โรคร้าย กล้ากรายเมื่อไรก็ช่าง
อสม. ขอชนทั่วมุมเมือง
เทิดทูล องค์พระภูมิพล
ทำด้วยจิตกุศลช่วยปวงชนเพื่อเป็นทาน
พวกเรา อสม.
ดำเนินงาน น้อมนำให้คนไทย

ไม่เคยย่อหน้า งานต่อต้านโรคภัย
ช่วยเหลือคนไทย ทั่วเมืองไทย ให้รุ่งเรือง
พวกเราตั้ง ใจปัดภัยหนุนเนื่อง
เข้าใจเรื่อง เบื้องต้นการปฐมพยาบาล
และล้นเกล้า จักรวีรค์เหนือดวงมลายี
อสม. หมายถึง สรรสร้างสังคมไทย
มุ่งผดุงต่อ งานช่วยอันยิ่งใหญ่
ทุกคนล้นภัย สุขภาพดีทั่วกันเอย

(ซ้ำทั้งหมด)

ปรบมืออุดมการณ์

ปรบมือ ๑-๒๓ ๓-๔-๕

อาสา	(ปรบมือ ๑-๒ ๓-๔-๕)
สามัคคี	(ปรบมือ ๑-๒ ๓-๔-๕)
มีวินัย	(ปรบมือ ๑-๒ ๓-๔-๕)
อุดมการณ์	(ปรบมือ ๑-๒ ๓-๔-๕)

การแสดงพลัง และความมุ่งมั่นในการทำงาน

คุณคือใคร.....	อสม.	(ซ้ำ ๒ ครั้ง)
มาจากไหน.....	มาจากบ้าน	(ซ้ำ ๒ ครั้ง)
มาทำไม.....	ใจสั่งมา	(ซ้ำ ๒ ครั้ง)
สู้ไม่สู้.....	สู้ สู้	(ซ้ำ ๒ ครั้ง)
สู้แค่ไหน.....	สู้แค่ตาย	(ซ้ำ ๒ ครั้ง)
ตายเพื่อใคร.....	ตายเพื่อชาติ	(ซ้ำ ๒ ครั้ง)
ชาติของใคร.....	ชาติของเรา ชาวไทยทุกคน	(ซ้ำ ๒ ครั้ง)

อสม. กล่าวพร้อมกัน

บทบาทหน้าที่ของ อสม. ในการตรวจคัดกรองสุขภาพประชาชนมีกี่ข้อ
๕ ข้อ คือ.....

- ข้อ ๑ นัดมวลชน ประสานการประชุม
- ข้อ ๒ ลงทะเบียน ชักประวัติ
- ข้อ ๓ ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดรอบเอว
- ข้อ ๔ วัดความดันโลหิต
- ข้อ ๕ ประเมินความพิการ

บทบาทหน้าที่ของ อสม. ในการประเมินพฤติกรรมสุขภาพมีกี่ข้อ
๕ ข้อ คือ.....

- ข้อ ๑ บุหรี่ สุรา ยาเสพติด
- ข้อ ๒ การออกกำลังกาย
- ข้อ ๓ การป้องกันอุบัติเหตุ
- ข้อ ๔ สุขภาพจิต
- ข้อ ๕ อาหารปลอดภัย ลด หวาน มัน เค็ม

รพ.สต. คืออะไร.... “โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล”

สัญลักษณ์ รพ.สต. หมายถึง.... “หัวใจ ๔ ดวง หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว”

หัวใจดวงที่ ๑ หมายถึง เจ้าหน้าที่ รพ.สต.

หัวใจดวงที่ ๒ หมายถึง อสม. ทำงานเชิงรุก

หัวใจดวงที่ ๓ หมายถึง แผนสุขภาพตำบล
หัวใจดวงที่ ๔ หมายถึง กองทุนสุขภาพตำบล

รพ.สต. มีกิจการกิจ..... “๕ กิจการกิจ”

ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันควบคุมโรค
รักษาพยาบาลฟื้นฟูสุขภาพ คุ้มครองผู้บริโภค

รพ.สต.ยุคใหม่ เพื่อคนไทยสุขภาพดี มีรอยยิ้ม

บรรยาภาคดี บริการดี บริหารจัดการดี (เฮ้ !!) (ปรบมือออกดมการณ์)

ปฏิทินสุขภาพประจำปี

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สารสำคัญ
๑ มกราคม	วันขึ้นปีใหม่ (รณรงค์ลดอุบัติเหตุ)	รณรงค์ กวดขัน ๗ วัน ระวังอันตราย “ง่วง - ตึ่มไม่ขับ ขับซึ่ปลอดภัย คาดเข็มขัด/ ใส่หมวกนิรภัย”
วันเสาร์ สัปดาห์แรก มกราคม	วันเด็กแห่งชาติ	ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ ระเบียบวินัยของเด็ก
๑๒ - ๑๖ มกราคม	สัปดาห์ราชประชา สมาลัย	คัดกรองหาผู้ป่วยโรคเรื้อนและ ครอบครัว
๑๔ กุมภาพันธ์ ของทุกปี	วันแห่งความรัก	รณรงค์แก้ปัญหาโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์
มีนาคม	วันที่โรงเรียนเริ่ม ปิดเทอมใหญ่	รณรงค์กระตุ้นเตือนให้ผู้ปกครอง ระวังเด็กจมน้ำเสียชีวิต
วันพฤหัสบดี สัปดาห์ที่สอง มีนาคม	วันไตโลก	ให้ตระหนักถึงภัยของโรคไต การดูแลตนเองเพื่อปลอด จากโรค

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สาระสำคัญ
๒๐ มีนาคม	วันอาสาสมัคร สาธารณสุขแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - เชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณแก่ อสม. ทั่วประเทศ - จัดกิจกรรมสัปดาห์รณรงค์วัน อสม. แห่งชาติ
๒๔ มีนาคม	วันวัณโรคโลก	รณรงค์ คัดกรอง ค้นหาผู้ป่วยเป็นโรควัณโรค
มี.ค. - เม.ย.	เดือนแห่งการฉีด วัคซีนป้องกันโรค ในสุนัข	<ul style="list-style-type: none"> - รณรงค์ฉีดวัคซีน ทำหมันให้กับสุนัข ให้ความรู้ความเข้าใจเจ้าของสัตว์
๗ เมษายน	วันอนามัยโลก	คุ้มครอง และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนทั่วโลก
๑๓ เมษายน	วันผู้สูงอายุแห่งชาติ /วันสงกรานต์	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมให้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุมีดอกคำดวงนเป็นสัญลักษณ์ - จัดกิจกรรมรดน้ำ กราบไหว้ขอพรมอบของขวัญ

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สาเหตุสำคัญ
๑๔ เมษายน	วันครอบครัว /วันสงกรานต์	สร้างความสัมพันธ์สมาชิกในครอบครัวให้เกิดความอบอุ่นขึ้นในครอบครัว
๓๐ เมษายน	วันคุ้มครองผู้บริโภค	ให้เกิดความร่วมมือจากภาคีทั้งจากผู้ประกอบการองค์กรเครือข่ายผู้บริโภคและผู้บริโภคทั่วไป ช่วยกันผลักดันให้เกิดการสนับสนุนภาคธุรกิจที่ดีให้รับผิดชอบต่อผู้บริโภคและสังคมเพิ่มขึ้น
๑๗ พฤษภาคม	วันความดันโลหิตสูง โลก	สมาพันธ์โรคความดันโลหิตสูงกระตุ้นเตือนให้ประชาชนใส่ใจต่อความดันโลหิตสูงซึ่งเป็นพหุฆมาตเจียบที่คร่าชีวิตคนจำนวนมาก
๒๔ พฤษภาคม	วันอัมพฤกษ์ อัมพาตโลก	องค์การอนามัยโลก รณรงค์ให้ทุกคนตื่นตัวในการป้องกันตนจากโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สาระสำคัญ
๒๘ พฤษภาคม	วันสุขบัญญัติแห่งชาติ	ให้เด็ก เยาวชนและประชาชน พึงปฏิบัติสุขบัญญัติ ๑๐ ประการ อย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดี
๓๑ พฤษภาคม	วันงดสูบบุหรี่โลก	รณรงค์กระตุ้นให้ทุกประเทศ ตระหนักถึงอันตราย และความ สูญเสียที่เกิดจากบุหรี่ทั้งด้าน สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกิดจากการสูบบุหรี่
๕ มิถุนายน	วันสิ่งแวดล้อมโลก	ทุกประเทศร่วมรณรงค์ดูแล แก้ไขปัญหา และตระหนักถึง วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม
๒๖ มิถุนายน	วันต่อต้านยาเสพติด โลก	จัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด อย่างต่อเนื่องให้ตระหนักว่ายาเสพติด เป็นปัญหาของคนไทยทั้งชาติ
กรกฎาคม	เทศกาลดહેล้า วันเข้าพรรษา	รัฐบาลประกาศให้เป็นวันที่ ประชาชนงดดื่มสุรา รณรงค์ให้ คนไทย บวชใจงดเหล้าเข้าพรรษา

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สารสำคัญ
๑-๗ สิงหาคม	สัปดาห์รณรงค์นมแม่	ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจะร่วมกันรณรงค์ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ “นมแม่มีประโยชน์สูงสุด ประหยัด ปลอดภัย และปลูกฝังสายใยรัก”
อาทิตย์สัปดาห์สุดท้ายกันยายน	วันหัวใจโลก	จัดกิจกรรมให้ประชาชนตระหนักถึงการดูแลสุขภาพหัวใจของตนเอง มีพฤติกรรมสุขภาพและวิถีชีวิตที่เหมาะสม ไม่เสี่ยงต่อโรคหัวใจ
๒๔ กันยายน	วันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก	จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทั่วโลก เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่ทำให้มนุษย์เสียชีวิตปีละหลายหมื่นคน รักษาไม่หาย ผู้ป่วยจะเสียชีวิตทุกราย
๑๓-๒๑ ตุลาคม	วันมะเร็งเต้านม	รณรงค์กระตุ้นเตือนให้หญิงไทยตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเองเป็นประจำ

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สาระสำคัญ
๒๑ ตุลาคม	วันทันตสาธารณสุข	เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเจ้า จักรมรงค์ทางทันตสาธารณสุข ให้บริการตรวจและรักษาโรคในช่องปากแก่ประชาชน
๑-๗ พฤศจิกายน	สัปดาห์สุขภาพจิตแห่งชาติ	จัดกิจกรรมประเมินความสุข ประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ประเมินพลังสุขภาพจิต สอนฝึกผ่อนคลายความเครียด ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต
๑๔ พฤศจิกายน	วันเบาหวานโลก	จัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงภัยคุกคามจากโรคเบาหวาน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันและรักษาโรคเบาหวาน เพื่อลดจำนวนผู้เป็นเบาหวานรายใหม่ และลดการเจ็บป่วยจากโรคเบาหวาน

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สาระสำคัญ
๑ ธันวาคม	วันเอดส์โลก	รณรงค์ให้ทุกๆ คนได้รู้เรื่อง โรคเอดส์ ยับยั้งการแพร่ระบาด ของเชื้อเอดส์ ให้ความเห็นใจ ห่วงใย ต่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วย โรคเอดส์
๓ ธันวาคม	วันคนพิการสากล	จัดกิจกรรมให้คนพิการได้พบปะ สังสรรค์ แสดงความสามารถใน ด้านต่างๆ และเรียนรู้อะไรใหม่ๆ ใหม่ๆ เกี่ยวกับการบำบัด รักษา การป้องกันและฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งเพื่อให้คนทั่วไป ได้เห็น ถึงศักยภาพ ศักดิ์ศรีและคุณค่า ของคนพิการ
๑๐ ธันวาคม	วันต่อต้านโรคมะเร็ง แห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - การเสนอข้อมูล ความรู้แก่ ประชาชนให้ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิด โรคมะเร็ง - จัดกิจกรรมรณรงค์คัดกรอง มะเร็ง

วันเดือนปี	วันสำคัญ ทางสาธารณสุข	กิจกรรม/ สารสำคัญ
๓๑ ธันวาคม	วันสิ้นปี (รณรงค์ลดอุบัติเหตุ)	รณรงค์ กวดขัน ๗ วันระวัง อันตราย “จ่วง - ตี๋มไม้ซั๊บ ซั๊บซั๊ ปลอดภัย คาดเข็มขัด/ ใส่หมวก นิรภัย”

เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับ อสม.

หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์
กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
สำนักบริหาร	๐ ๒๕๙๑ ๑๖๕๔
สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ	๐ ๒๕๙๐ ๑๓๓๑
กองแบบแผน	๐ ๒๕๙๐ ๑๘๖๑
กองวิศวกรรมการแพทย์	๐ ๒๙๕๑ ๐๑๘๕
กองสุขศึกษา	๐ ๒๕๙๐ ๑๖๖๑
สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ	๐ ๒๕๙๑ ๐๗๙๒
สำนักพัฒนาวิชาการและนิเทศงาน	๐ ๒๕๙๐ ๑๖๘๐
กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน	
ผู้อำนวยการ	๐ ๒๕๙๐ ๑๕๓๑
กลุ่มบริหารทั่วไป	๐ ๒๕๙๐ ๑๕๔๔
กลุ่มพัฒนาระบบและมาตรฐานงาน	๐ ๒๕๙๐ ๑๕๓๓
กลุ่มพัฒนาระบบอาสาสมัครสาธารณสุข	๐ ๒๕๙๐ ๑๕๓๙
กลุ่มพัฒนากฎหมายและองค์กร	๐ ๒๕๙๐ ๑๕๓๔
กลุ่มพัฒนาการมีส่วนร่วมเครือข่าย	๐ ๒๕๙๐ ๑๕๔๓
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพฯ ภาคกลาง จ.ชลบุรี	๐ ๓๘๔๖ ๓๗๔๙
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพฯ ภาคเหนือ จ.นครสวรรค์	๐ ๕๖๒๒ ๒๓๗๕

หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น	๐ ๔๓๒๒ ๔๖๐๕
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพฯ ภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช	๐ ๓๕๔๔ ๖๐๐๕
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพฯ ชายแดนภาคใต้ จ.ยะลา	๐ ๗๓๓๖ ๑๑๔๕
นายไพฑูรย์ บุญอารักษ์ (ประธานชมรม อสม. แห่งประเทศไทย)	๐๘ ๒๓๔๙ ๓๔๑๙
นางกรระวี ตันตระกูล (ประธานชมรม อสม. กรุงเทพมหานคร)	๐๘ ๙๘๒๒ ๓๘๖๑
ร้อยตรีสนทยา มโหทาน (ประธานชมรม อสม. ภาคกลาง)	๐๘ ๕๘๔๑ ๐๓๑๕
นายมณี อรินดี๊ะ (ประธานชมรม อสม. ภาคเหนือ)	๐๘ ๕๗๑๓ ๐๕๕๓
นายบุญทอง บุญประเสริฐ (ประธานชมรม อสม. ภาคอีสาน)	๐๘ ๑๘๗๑ ๗๐๕๒
นายพันธ์ อ่อนเกลี้ยง (ประธานชมรม อสม. ภาคใต้)	๐๘ ๖๒๙๘ ๘๔๗๑

สายด่วนเพื่อนสื่อสารสุขภาพ

สายด่วน	เรื่อง	หน่วยงาน
๐-๒๖๔๔-๘๘๕๐ กิต ๗๓	ปรึกษาเรื่องยา	องค์การเภสัชกรรม
๑๖๕	ยาเสพติด	สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์
๑๓๒๓	สุขภาพจิต	กรมสุขภาพจิต
๑๓๓๐	หลักประกันสุขภาพ	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๑๕๕๖	คุ้มครองผู้บริโภค	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๑๖๐๐	สายนี้ปลอดภัย	มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
๑๖๓๕	กินดี สุขภาพดี	กรมอนามัย
๑๖๖๘	มะเร็ง	สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์
๑๖๖๙	อุบัติเหตุฉุกเฉิน	ศูนย์นเรนทร

ภาคผนวก

คำสั่งฝ่ายการเดินรถ ที่ พ.5/กส.1/8/2547

เรื่อง ระเบียบการลดค่าโดยสารให้กับอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.)

ด้วยการรถไฟฯ ให้ความเห็นชอบลดค่าโดยสารให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กระทรวงสาธารณสุข เป็นรายบุคคล โดยลดค่าโดยสารเฉพาะชั้นที่ 3 นั่งธรรมดาให้ร้อยละ 20 เฉพาะช่วงออกฤดู โดยสารระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายนของทุกปี ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2547 เป็นต้นไป จึงกำหนดระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการลดค่าโดยสารให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไว้ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การลดค่าโดยสาร
 - 1.1 การรถไฟฯ ลดราคาค่าโดยสารให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยลดเป็นรายบุคคลเฉพาะชั้นที่ 3 นั่งธรรมดา ให้ร้อยละ 20 ตลอดทางทุกสาย (ชั้น 1 - 2 ไม่ลด) ส่วนค่าธรรมเนียมต่างๆ ไม่ลดให้
 - 1.2 ช่วงการลดค่าโดยสารให้ลดได้เฉพาะเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายนของทุกปี
2. การใช้สิทธิซื้อตั๋วราคา
 - 2.1 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ต้องแสดงบัตรประจำตัวในการติดต่อขอซื้อตั๋วลดราคาทุกครั้ง
 - 2.2 สำหรับผู้ที่มีสิทธิประเภทอื่นซึ่งมีสิทธิใช้ลดค่าโดยสารได้ ให้เลือกใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีสิทธิอยู่เพียงประเภทเดียว

3. ลักษณะบัตรประจำตัวอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นบัตรกระดาษแผ่นเดียว สีขาว 5.5x9 ซม. ด้านหน้าของบัตรจะระบุเลขประจำตัวประชาชน ชื่อ ที่อยู่ หมู่โลหิต ลงลายมือผู้ถือบัตรอยู่ด้านซ้าย ส่วนล่างของบัตร ด้านขวาสุดลงชื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ด้านหลังของบัตรจะระบุวันออกบัตร วันบัตรหมดอายุอยู่ส่วนบน ส่วนล่างซ้ายลงชื่อผู้ว่าราชการจังหวัด และลงชื่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด มีกำหนดอายุบัตร 2 ปี ตามตัวอย่างในใบแนบท้ายคำสั่ง
4. การจำหน่ายตัวให้ใช้ตัวคอมพิวเตอร์หรือตัวบางทั่วไปตามแต่กรณี อักษรย่อ “อสม.” รหัสส่วนลด “30” ประเภทส่วนลด “4” ก่อนจำหน่ายตัวให้ตรวจบัตรประจำตัวว่า ให้ถูกต้องเรียบร้อยเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิลดราคาอื่นๆ
5. การตรวจสอบบนขบวนรถ ให้ตรวจคัดเจาะตัวตามระเบียบการที่ถือใช้ใน ปัจจุบัน หากตรวจพบไม่มีบัตรประจำตัว และ/หรือบัตรหมดอายุ ให้เรียกเก็บค่าโดยสารเพิ่มให้ครบตามชั้นที่นั่งและระยะทางที่ปรากฏในตัว
6. การขอคืนเงินค่าตัว ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบการคืนค่าตัวที่ถือใช้อยู่ในปัจจุบัน
7. การปฏิบัติอื่นใดที่มีได้กล่าวไว้ในคำสั่งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบ/คำสั่งที่เกี่ยวข้อง ระเบียบคำสั่งอื่นใดที่ขัดแย้งให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งนี้แทน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2547 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2547

ลงชื่อ นายสมหมาย ทับเวช
(นายสมหมาย ทับเวช)

รองผู้อำนวยการฝ่ายการเดินรถ
รักษาการแทนผู้อำนวยการฝ่ายการเดินรถ

ที่ กก 0409.7/27222

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

30 กันยายน 2548

เรื่อง การเทียบตำแหน่ง

เรียน อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

อ้างถึง หนังสือกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่ สธ 0705.1/177 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2548

ตามที่ขอให้พิจารณาเทียบตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เท่ากับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนระดับ 3 เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว เห็นสมควรเทียบตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เท่ากับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนระดับ 3 ตามที่ขอตกลง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมภพ บัณฑิตวิพากษ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักมาตรฐานด้านกฎหมายและระเบียบการคลัง

กลุ่มอนุมัติพิเศษ

โทร. 0 - 2273 - 9616 ต่อ 4463

โทรสาร 0 - 2273 - 9543

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0409.7/10285

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

1 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง การเบิกค่าใช้จ่ายในการออกปฏิบัติงานบริการสุขภาพในภาวะฉุกเฉินของ
อาสาสมัครสาธารณสุข

เรียน อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

อ้างถึง หนังสือกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่ สธ 0705.1/140 ลงวันที่ 19 ตุลาคม
2549

ตามที่แจ้งว่า ขณะนี้ประเทศไทยได้ประสบปัญหาอุทกภัยทั่วทุกภูมิภาค ทำให้
กระทรวงสาธารณสุขมีภารกิจที่จะต้องดูแลสุขภาพประชาชน ซึ่งมีปัญหามาจากภัย
น้ำท่วม โดยความร่วมมือของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งผ่าน
การอบรมแล้วในการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประชาชน และได้ออกให้
บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนในภาวะน้ำท่วม โดยการสนับสนุนและประสานงาน
จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานบริการ
สุขภาพแก่ประชาชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในภาวะ
น้ำท่วม จึงขออนุมัติเป็นหลักการจ่ายค่าตอบแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้าน (อสม.) ในการปฏิบัติงานบริการสุขภาพในภาวะฉุกเฉินในอัตราคนละ 100
บาทต่อวัน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว อนุมัติให้เบิกจ่ายค่าตอบแทนอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้ปฏิบัติงานบริการสุขภาพในภาวะฉุกเฉินให้ทาง
ราชการ ได้เท่าที่จ่ายจริงในอัตราวันละไม่เกิน 100 บาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมภพ บัณฑริวิพากษ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักมาตรฐานด้านกฎหมายและระเบียบการคลัง
กลุ่มอนุมัติพิเศษ
โทร. 0 - 2273 - 9616 ต่อ 4463
โทรสาร 0 - 2273 - 9543

ที่ สธ ๐๗๐๕.๔ ๖/๗๗๗

กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์จังหวัดนนทบุรี๑๑๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความร่วมมือช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล (ค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ) ให้กับ อสม. และบุคคลในครอบครัว

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด

- อ้างถึง ๑) ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๒) ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๐

ด้วยในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่ง อสม. ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของชุมชนหลายประการ เช่น การทำงานในบทบาท อสม. เชิงรุก การควบคุมและป้องกันโรค การเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพของชุมชน กระทรวงสาธารณสุข จึงมีนโยบายช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล (ค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ) ให้กับ อสม. และบุคคลในครอบครัว เพิ่มเติมตามแนวทาง ดังนี้

- ๑) ให้สิทธิสวัสดิการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล (ค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ) โดยให้หน่วยบริการยกเว้นค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษให้กับ อสม. ทุกคน โดยเป็นสิทธิช่วยเหลือเฉพาะตัว
- ๒) เพิ่มสิทธิสวัสดิการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล (ค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษ) โดยให้หน่วยบริการยกเว้นค่าห้องพิเศษและค่าอาหารพิเศษให้กับบุคคลในครอบครัวของ อสม. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็น อสม. ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือ อสม. ดิเด่นระดับจังหวัดขึ้นไป

ในการนี้ กระทรวงสาธารณสุขจึงขอความร่วมมือจากท่าน และผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกแห่ง โปรดให้ความร่วมมือช่วยเหลือ
ในการรักษาพยาบาล (ค่าห้องพยาบาลและค่าอาหารพิเศษ) ให้กับ อสม. และ
บุคคลในครอบครัว ตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับ อสม.
และครอบครัว ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของชุมชนไม่ให้เจ็บป่วยรวม
ทั้งตอบสนองนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขด้วย ทั้งนี้ เมื่อกระทรวงสาธารณสุข
ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการช่วยเหลือในการ
รักษาพยาบาลเสร็จเรียบร้อยแล้วจะแจ้งให้ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดให้ความร่วมมือต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทนงสรรค์ สุธารธรรม)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน

โทร. ๐ - ๒๕๕๐ - ๑๕๓๔

โทรสาร ๐ - ๒๕๕๐ - ๑๕๓๐, ๐ - ๒๕๕๐ - ๑๕๔๖

คู่มือ อสม. ยุคใหม่

คณะที่ปรึกษา

- นายแพทย์สมชัย ภิรมย์พรพานิชย์ อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
- แพทย์หญิงประนอม คำเที่ยง รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
- น.ต.นายแพทย์บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์ รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
- นายธงชัย สารกุล ผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน

คณะผู้จัดทำ

- นายประยุทธ ไสงสุรินทร์ นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านสาธารณสุขมูลฐาน)
- นางอัญธิกา ธีระวาทยานกุล กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน
- นายชยานันต์ ประมวลเจริญกิจ กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน
- นางณัฐวดี ศรีสง สำนักบริหาร

ผลิตและเผยแพร่โดย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

พิมพ์ที่ กรุงเทพมหานคร การเกษตรแห่งประเทศไทย

ปีที่พิมพ์ มีนาคม ๒๕๕๔

จำนวนพิมพ์ ๒๐๐,๐๐๐ เล่ม

คู่มือ **อลม.**ยุคใหม่

